

КОМПОЗИЦІЙНІ ДОМІНАНТИ ЛАНДШАФТНОЇ СТРУКТУРИ МІСТА ПОЛТАВА

Через ускладнення структури життєдіяльності сучасних міст під час вирішення містобудівних завдань є все більш актуальними композиційні проблеми. Ландшафтно-планувальна структура міста забезпечує органічний взаємозв'язок природних та архітектурних компонентів містобудівної композиції та має значний вплив на формування його цілісного естетично виразного, індивідуального архітектурно-художнього образу. Створення ландшафтними об'єктами зон психологічної комфортності спрощує адаптацію людини у техногенному середовищі сучасного міста. Гармонічність містобудівного простору багато у чому залежить від вдалої організації смислових акцентів, домінант та композиційних вісей. Тенденції відродження значення впливу факторів пов'язаних із ландшафтною складовою містобудівної структури в Україні невідривно пов'язані з необхідністю вивчення досвіду формування озеленення історичних міст одним з яких є Полтава.

Індивідуальність історичного надбання, збереження споконвічного співвідношення архітектурних та ландшафтних домінант є важливим компонентом досягнення естетичної виразності середовища. Естетичне перетворення міста через наповненість його яскраво-художніми індивідуальними рисами історичного середовища досягає особливої виразності [1].

Під час дослідження динаміки розвитку ландшафтно-планувальної структури історичної частини міста Полтави, було виявлено взаємний вплив процесу містобудівного та ландшафтного формування міста у період із першої половини XVIII століття до другої половини XX століття та виділено три основні етапи:

- перший етап (початок XVIII – середина XIX ст.): зародження поселення та поступове перетворення його у невелике містечко;
- другий етап (кінець XIX – початок XX ст.): становлення міста та підкреслення його архітектурно-історичної цінності;
- третій етап (1943р. – друга половина XX ст.): період реконструкції та пошуку нових напрямків перспективного розвитку ландшафтно-просторової організації міста з урахуванням набутих за століття традицій історичного міста та гармонізація його взаємозв'язків із новою забудовою.

Під час аналізу ландшафтно-планувальної структури міста з точки зору вивчення особливостей її композиційних взаємозв'язків різних композиційних рівнів було прийнято за рівень цілого – генплан міста у межах історичної частини Полтави, рівень частин цілого – окремі об'єкти її озеленення (озеленення вулиць, бульвари, сквери, парки), рівень деталей – окремі об'єкти (групи дерев, малі архітектурні форми, пам'ятники). Вивчення послідовного розвитку ландшафтних об'єктів на містобудівному рівні виявило головну композиційну вісь ландшафтно-планувальної структури міста (рис. 1) [2, 3].

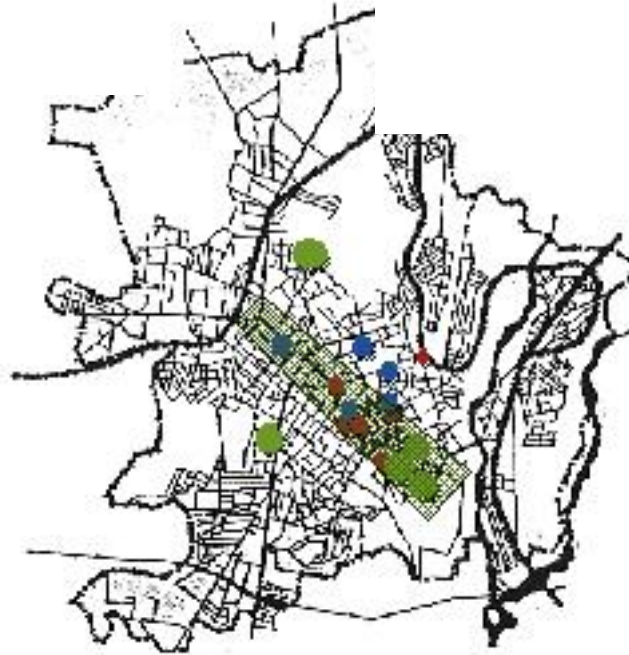

Рис. 1. Схема формування головної композиційної вісі ландшафтно-планувальної структури м. Полтава

Різноманітність та одночасно спрощена ідентифікація об'єктів, що приймають участь у створенні об'єктів містобудівної композиції, грамотне та закономірне їх розташування у міському середовищі з урахуванням історичного досвіду є однією з головних цілей ландшафтного проектування у історичному місті. Виявлення ландшафтних композиційних вісей – частина аналізу ландшафтно-планувальної системи, за допомогою якого вирішуються містобудівні, екологічні, рекреаційні, архітектурно-художні завдання [4].

Література

1. *Иконников А. В. Архитектура города. Эстетические проблемы композиции. – М. : Стройиздат, 1972. – 214 с., ил.*
2. *Бархин М. Г. Город. Структура и композиция. – М. : Наука, 1986. – 264 с., ил.*
3. *Косицкий Я. В. Композиционные основы планировочной структуры города. – М. : МАРХИ, 1984. – 124 с.*
4. *Яргина З. Н. Эстетика города. – М. : Стройиздат, 1991. – 366 с.: ил.*